

פרשת מסעי תשע"ט – הנוסע המתמיד: לקחים מאלפים בסיפור המסעות

1. **במדבר לג:** אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן: ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם ... ויסעו בני ישראל מרעמסס ויחנו בסכת: ויסעו מסכת ויחנו באתם אשר בקצה המדבר ... ויסעו מים סוף ויחנו במדבר סין: ויסעו ממדבר סין ויחנו בדפקה: ויסעו מדפקה ויחנו באלוש: ויסעו מאלוש ויחנו ברפידם.
צור המור פרשת מסעי: בכל התורה כולה אין דבר שיראה שהוא **שלא לצורך** כמו אלו המסעות.

מורה נבוכים חלק ג פרק נ: אלו הספורים אשר סיפר בתורה שיחשבו רבים שאין תועלת בזכרם... ומזה הזכרת המסעות שיראה שזכר מה שאין תועלת בו כלל ... ו[אולם] הצורך בו גדול מאד, מפני שכל הנסים אין אמתתם ברורה רק למי שראם, אך לעתיד יהיה זיכרונום סיפור ואפשר שיכזיבם השומע ... [כמו] עמוד ישראל במדבר ארבעים שנה והמצא בו המן בכל יום, והמדבר ההוא כמו שזכר הכתוב 'נחש שרף ועקרב וצמאון אֶשׁר אֵין מִים' ... וכאשר ידע השם יתעלה שאפשר לפקפק באלו המופתים בעתיד ויחשבו שעמידתם היתה במדבר קרוב מן הישוב שאפשר לאדם לעמוד בו ... מפני זה ... חיזק עיני אלו הפלאים בביאור המסעות ההם שידעו גודל הפלא בישיבת מין האדם במקומות ההם ארבעים שנה.

אלשיך: למה מונה המסעות ולא החניות, כדרך העולם שאין מונים מקום שיצאו משם כי אם המקום שחנו בו? וגם אין אדם עושה עיקר מהנסיעה מכל אחד מהמקומות כי אם מה שהיה לו כשחנה בהם?

רש"י: למה נכתבו המסעות הללו? להודיע חסדיו של מקום שאף שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטולטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה ... שהרי אין כאן אלא ארבעים ושתים מסעות - צא מהם י"ד שכולם היו בשנה ראשונה, קודם גזירה... ועוד הוצא משם שמונה מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן ... נמצא שכל שמנה ושלישים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות.

רמב"ן: והנה מכתב המסעות מצות השם היא ... ענין **לא נתגלה לנו סודו**, וזהו שנאמר "ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה'" [כי רק ה' יודע סודו].

דגל מחנה אפרים ד"ה ויכתוב משה: שמעתי בשם אדוני זקני כי כל המסעות היו מ"ב והם **אצל כל אדם מיום היוולדו עד שובו אל עולמו**. כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אמו הוא בחינת יציאת מצרים כנודע ואחר כך נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ החיים העליונה... ובוודאי נכתבו המסעות בתורה להורות הדרך הישר לאיש הישראלי לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו ליסע ממסע למסע.

2. **מלבי"ם:** הלא היה לו לומר 'אלה מסעי בני ישראל אשר נסעו לארץ ישראל', שהנסיעה תאמר תמיד אל מה שאליו לא ממה שממנו?

3. **מגילה יט,א:** מהיכן קורא את המגילה ויוצא ידי חובתו? רבי מאיר אומר: כולה. רבי יהודה אומר: מאיש יהודי [פרק ב]. רבי יוסי אומר: מאחר הדברים האלה גדל המלך את המן [פרק ג] ... וכולן מקרא אחד דרשו: 'ותכתב אסתר המלכה ומרדכי היהודי את כל תוקף: מאן דאמר 'כולה' - תוקפו של אחשורוש. מאן דאמר מ'איש יהודי' - תוקפו של מרדכי, ומאן דאמר מ'אחר הדברים' - תוקפו של המן.

התוועדיות הרבי מליובאוויטש תשדמ ב/1244: מזה לומדים הוראה בנוגע לכל פרטי המאורעות במשך חיי האדם: למרות שמצד ריבוי המאורעות אין רואים את הקשר ביניהם, הוא לא רואה את הקשר בין אופן ההנהגה שהתנהגו אתו אביו ואימו מהרגע שנולד ובין מצבו כיום, כשנעשה אדם שלם, סוחר או גדול בתורה. מכל מקום עליו לדעת שכל פרטי המאורעות הם בסדר מסודר, קיים קשר והשפעה בין מאורע אחד למשנהו ועד שכולם מהווים 'מגילה שלמה', מסכת חיים לשם מטרה אחת.

לקו"ש ב/348: במושגים 'מצרים' ו'מרחב' ישנן כמה וכמה מדרגות: העובדה שלגבי מדרגה תחתונה אדם יצא למרחב, לגבי מדרגה עליונה ממנה הוא עדיין נמצא במצרים, עד שיגיע למרחב האמיתי על 'ירדן ירחו' שהוא רמז לביאת המשיח שיפעל באופן של 'מורח וודאין' ככתוב 'והירחו ביראת ה'". וזהו הרמז בסיפור מ"ב המסעות וההדגשה בלשון "אלה מסעי אשר יצאו מארץ מצרים": למרות שבני ישראל כבר התקדמו כמה מסעות, עדיין לגבי המדרגות העליונות יותר הם היו בבחינת מצרים.